

Ministerieel besluit tot voorlopige opheffing van de bescherming als monument en als cultuurhistorisch landschap van het Laathof en omgeving in Halen

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.2.1, 3°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2019 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 8, §1, 2°.

Procedurestappen en vormvereisten

Dit besluit kwam tot stand volgens de procedurestappen en de vormvereisten, beschreven in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.2.3 tot en met 6.2.5;

De volgende procedurestappen en vormvereisten zijn vervuld:

- de opheffing van de bescherming als monument en als cultuurhistorisch landschap werd onderzocht;
- de bevindingen van het onderzoek zijn opgenomen in een opheffingsdossier;
- advies over de opheffing van de bescherming van het onroerend goed werd gevraagd aan de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed op 8 augustus 2023;
- de behandeling van het advies is opgenomen als bijlage bij dit besluit.

Motivering

Het Laathof en omgeving werden beschermd als monument en als cultuurhistorisch landschap bij koninklijk besluit van 10 november 1975, omwille van het algemeen belang. Dit besluit werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 4 februari 1976.

Het Laathof bevond zich op het moment van bescherming in 1975 in slechte bouwfysische staat. Tussen 1974 en 1975 werd het pand ingrijpend gerestaureerd waarbij verschillende onderdelen van het monument gereconstrueerd werden. Van het interieur restte niets. De gevelindeling werd aangepast en in het dakvolume werden verschillende dakkapellen toegevoegd. Slechts een beperkt aantal originele erfgoedkenmerken en -elementen bleef behouden. Het erf werd volledig heraangelegd en ingericht als siertuin.

Artikel 6.2.1, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 staat de gehele of

gedeeltelijke wijziging of opheffing van een bescherming omwille van het algemeen belang toe. De parlementaire voorbereiding stelt daarbij het volgende: "door een wijzigende context kan het algemeen belang immers geëvolueerd zijn ten opzichte van het algemeen belang ten tijde van de bescherming".

In functie van een algemene evaluatie van het beschermd bestand in Vlaanderen die als doelstelling heeft om een dynamische selectie van de essentiële en representatieve getuigen van het leven in Vlaanderen te vrijwaren, wordt het beschermd erfgoed getoetst aan de hedendaagse inzichten inzake erfgoedwaarde.

De evaluatie van het beschermde bestand in Vlaanderen is gebaseerd op:

- de erfgoedwaarde zoals vermeld in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 2.1, 26°: de archeologische, architecturale, artistieke, culturele, esthetische, historische, industrieel-archeologische, technische, ruimtelijk-structurerende, sociale, stedenbouwkundige, volkskundige of wetenschappelijke waarde waaraan onroerende goederen [en de cultuurgooederen die er integrerend deel van uitmaken] hun huidige of toekomstige maatschappelijke betekenis ontleen;
- de vijf selectiecriteria die gehanteerd worden in functie van bescherming en die het afwegingskader vormen om het onroerend erfgoed te waarderen:
  - 1° zeldzaamheid: geeft aan in hoeverre het onroerend goed uitzonderlijk voorkomt in relatie met de geografische context, de historische context, het type of het oeuvre;
  - 2° herkenbaarheid: geeft aan in hoeverre het onroerend goed een goed leesbare uitdrukking is van zijn oorspronkelijke functie, uitzicht of vormgeving, of van een belangrijke fase in de latere ontwikkeling daarvan;
  - 3° representativiteit: geeft aan in hoeverre het onroerend goed typerend is voor een geografische of historische context of een welbepaalde type of een bepaald oeuvre;
  - 4° ensemble: geeft aan in hoeverre het onroerend goed een sterke samenhang vertoont tussen de verschillende elementen;
  - 5° context: geeft aan in hoeverre er tussen het onroerend goed en zijn directe of ruimere omgeving een sterke visuele of inhoudelijke relatie is.

De evaluatie van de erfgoedwaarden van het Laathof en omgeving in Halen op basis van de erfgoedwaarden en huidige criteria voor bescherming is als volgt:

- 1° zeldzaamheid: In Vlaanderen zijn 22 laathoven beschermd. Daarnaast zijn er in Vlaanderen 221 boerenwoningen uit de 17de eeuw beschermd als monument, 69 hiervan bevinden zich in Limburg. Als erfgoedtype is het Laathof als boerenwoning uit de 17de eeuw dus geen zeldzaamheid (architecturale waarde);
- 2° herkenbaarheid: Omwille van de slechte bouwfysische toestand op het moment van de bescherming was een harde restauratie en gedeeltelijke reconstructie de enige optie om het pand opnieuw bewoonbaar te maken. Vandaag is nog moeilijk afleesbaar of herkenbaar wat authentiek is en welke elementen historiserende toevoegingen uit 1975 zijn. De materiële authenticiteit ging dus voor een groot deel verloren (architecturale en historische waarde) en daarmee ook de herkenbaarheid van het monument. Bij de restauratie in 1975 werd ook de tuin heraangelegd. De omgeving van het Laathof evolueerde van erf naar siertuin waardoor het niet langer herkenbaar is als functionele ruimte bij de boerenwoning;

3° representativiteit: Er is onderzocht in hoeverre deze bescherming een typevoorbeeld is of een authentieke getuige als 17de-eeuwse boerenwoning. Als authentiek element was de representativiteit van dit beschermde goed al aangetast vanwege de slechte bouwfysische toestand op het moment van de bescherming. Zowel de historische gebouwencompilatie rond een erf waar de boerenwoning volgens de Ferrariskaart deel van uitmaakte, als de omgevingsaanleg en de nieuwe interieurinrichting getuigen niet meer van de voormalige agrarische activiteiten. Het Laathof en omgeving is louter op basis van wat rest van het exterieur van het gebouw nog weinig representatief voor een 17de-eeuwse boerenwoning op Vlaams niveau;

4° ensemble: Reeds op het moment van de bescherming was het ensemble van het Laathof en omgeving aangetast doordat het oorspronkelijke gebouwenbestand niet meer intact was. Van een historisch intact ensemble tussen interieur en exterieur is vandaag geen sprake meer. De huidige tuinaanleg dateert van na 1979 en heeft geen historische waarde. Het ensemble van het boerenhuis en de huidige omgevingsaanleg draagt dus ook niet bij aan de nog resterende erfgoedwaarden (historische en architecturale waarde van het exterieur). Het ensemble is met andere woorden ontoereikend voor bescherming als monument en als cultuurhistorisch landschap op Vlaams niveau;

5° context: Het Laathof en omgeving is gelegen in de historisch waardevolle omgeving van het Slagveld van Halen, opgenomen als landschappelijk geheel in de wetenschappelijke inventaris. Behalve de perceelindeling is de landelijke omgeving rond de hoeve weinig gewijzigd.

De hedendaagse inzichten inzake erfgoedwaarde hebben geleid tot een gewijzigde context waarin de erfgoedwaarden onvoldoende zijn voor een bescherming van het Laathof en omgeving in Halen als monument en als cultuurhistorisch landschap. De vrijwaring van de erfgoedwaarden middels een bescherming als monument en als cultuurhistorisch landschap is niet langer vereist omwille van het algemeen belang.

De bescherming als monument en als cultuurhistorisch landschap van het Laathof en omgeving in Halen wordt opgeheven omwille van het algemeen belang.

DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING,
WONEN EN ONROEREND ERFGOED BESLUIT:

Artikel 1. Het koninklijk besluit van 10 november 1975 tot bescherming van het Laathof en omgeving als monument en als cultuurhistorisch landschap, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 4 februari 1976, wordt voorlopig geheel opgeheven.

Art. 2. Het beschermde goed Laathof, Zepbrugstraat 34 in Halen, waarvan de bescherming als monument voorlopig wordt opgeheven, bevindt zich op het perceel met de volgende kadastrale gegevens: Halen, 1ste afdeling, sectie B, perceelnummer 504E.

In het beschermingsbesluit van 10 november 1975 wordt dit omschreven als Vierde Liniestraat, te Halen, bekend ten kadaster: Halen deel van het artikel 1945, sectie B, deel van het perceelnummer 504C.

Het beschermde goed Laathof en omgeving, Zepbrugstraat 34 in Halen, waarvan de bescherming als cultuurhistorisch landschap voorlopig wordt opgeheven, bevindt zich op

de percelen met de volgende kadastrale gegevens: Halen, 1ste afdeling, sectie B, perceelnummers 501R (deel), 501T (deel), 504E, 504H (deel) en 506C (deel).

In het beschermingsbesluit van 10 november 1975 wordt dit kadastraal omschreven als Halen, deel van het artikel 1945, sectie B, de perceelnummers 503, 505A, 507C, en deel van 504C.

Het plan met de aflijning en de plaats van de aanplakking van het bericht over het openbaar onderzoek is opgenomen als bijlage bij dit besluit.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van het beschermde onroerend goed waarvan de bescherming voorlopig wordt opgeheven, wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Brussel, 16/10/23

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Getekend door: Matthias Diependaele (Si)
Getekend op: 2023-10-16 14:12:49 +02:00
Reden: ik keur dit document goed

Matthias DIEPENDAELE